No. of Printed Pages : 6 **BMRLA–135**

B. A. (GENERAL)

(BAG)

Term-End Examination

June, 2026

BMRLA-135 : MODERN INDIAN LANGUAGE–MARATHI

Time : 3 Hours *Maximum Marks : 100*

नोट : *सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहेत.*

---

1. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयावर निबंध लिहा : 20

   (अ) मातृभाषा

   (ब) विज्ञान शाप की वरदान

   (क) हुंडा प्रथा एक सामाजिक समस्या

   (ड) निसर्गाचा प्रकोप

2. पुढीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 16

   (अ) तुकाराम संत जीवनाचे प्रयोजन कसे देतात ?

   (ब) भूपाली मधील रमणीय पहाटेचे चित्रण करा.

   (क) 'तुतारी' या कवितेतून कवीने कोणता संदेश दिला ?

(ड) मर्ढेकरांच्या कवितेतील अनुभव वेगळा कसा आहे, स्पष्ट करा.

3. पुढीलपैकी कोणत्याही **दोन** प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 12

(अ) 'कातरवेळ' या कथेतून सावित्रिबाईच्या व्यक्तिमत्वावर प्रकाश टाका.

(ब) 'वळीव' कथेत बादळी वाऱ्यामुळे कशी अवस्था झाली, वर्णन करा.

(क) प्रल्हादला चेलम्यावर आलेला अनुभव तुमच्या शब्दात लिहा.

(ड) लेखकाला सोन्याच्या पिंपळाल्या ढाप्याविषयी काय वाटते ?

4. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** विषयांवर विस्तृत टीप लिहा : 12

(अ) पु. ल. देशपांडेच्या 'टाय आणि बुटा' ची चित्तरकथा सांगा.

(ब) अक्षरवाङ्मयाची खरी कसोटी द्या.

(क) "भाऊराव पाटलांनी जोतीराव फुलेंचे कार्य पुढे नेले."

चर्चा करा.

(ड) स्त्रीयांचा सर्वांगीण विकास करण्यासाठी उपाय सूचवा.

5. विभक्ती म्हणजे काय ? त्या किती आहेत ? प्रत्ययासहित लिहा। 10

किंवा

पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** कल्पनेचा विस्तार करा :

(अ) जगातील कामगारांनो एक व्हा.

(ब) स्वामी तिन्ही जगाचा आई विमा भिकारी.

(क) शिका संघटित व्हा, संघर्ष करा.

(ड) जशास तसे

6. पुढीलपैकी कोणत्याही **तीन** वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगा : 6

(अ) अंगाचा भडका होणे

(ब) इडापिडा टळणे

(क) पाणी पाजणे

(ड) उंटावरचा शहाणा

(इ) घर डोक्यावर घेणे

किंवा

पुढीलपैकी कोणत्याही **तीन** म्हणींचा अर्थ स्पष्ट करा :

(अ) डोंगर फोडून उंदिर काढणे

(ब) आधी पोटोबा मग विठोबा

(क) बोलेल ते करेल काय ? नि गर्जेल ते पडेल काय ?

(ड) खायला काळ अन् भूईला भार

(इ) जोवर दामाजी तोवर हांजी हांजी

7. पुढीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा : 8

(अ) कडक उन्हाल्यात कोणत्या समस्या उद्‌भवतात ?

(ब) स्त्रीच्या वाट्याला दुय्यम व विषय जीवन का येते ?

(क) विद्यार्थ्यांना स्पर्धा परिक्षांसाठी प्रोत्साहित कसे करावे ?

(ड) इंटरनेटचा अति वापर धोकादायक ठरणार का ?

8. पुढील उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा : 8

Marathi is the southernmost Indo-Aryan language of India. According to the census Report of 1981, it is spoken by about 62.8 million people residing in Maharashtra and Goa. The name Marathi, derived from

Marathi, goes back etymologically to the name of the foremost of the prakrits, namely Maharashtri which flourished till the middle of the fifth century. The Maharashtri Prakrit gave rise to an Apabhramsha known as the western or the Jain Apabhramsha because the Jain authors mainly wrote in it. It fact, according to Hiralal Jain, the Western Apabhramsha was the immediate fore-runner of at least three important vernaculars : Hindi, Gujarati and Marathi. The change from the Apabhramsha to Marathi is believed to have coincided with the revival of the Vedic religion by Shankara towards the end of the 8th century.

9. पुढील उताऱ्याचा सारांश लिहा : 8

आपण टी. व्ही. पाहून जी माहिती मिळवतो, ती परिपूर्ण आहे का ? विश्वाची माहिती मिळवण्यासाही माणसापाशी पाच इंद्रिय आहेत. कान, त्वचा, ढोळे, जीभ आणि नाक या इंद्रियामार्फत आपल्याला अनुक्रमे ध्वनी, स्पर्श, रूप, चव आणि गंध याची जाणीव होते. एखाद्या वस्तूचा ह्या पाच किंवा जास्तीत जास्त इंद्रियामार्फत जेव्हा अनुभव घेतळा जातो.

तेव्हा परिपूर्ण ज्ञान आपल्यात्मा होते. दूरदर्शन हे दृक श्राव्य माध्यम आहे. म्हणजे पाचा पैकी फक्त दोन इंद्रियाचा उपयोग करावा लागणार डोळे आणि कान. बाकी तीन इंद्रियाच काय ? त्यामुळे निसर्गाची ही माहिती अत्यंत अपूरी आहे.

आपण जेव्हा प्रत्यक्ष निसर्गाकडे जातो. तेव्हा आपली पाच ही ज्ञानइंद्रिय काम करतात. टी. व्ही. वर मृगाचा किदा नुसता दिसेल, पण त्याचा मखमळी स्पर्श कसा जाणवेल ? भाद्रष्दात बकुल–प्राजक्ताच्या झाडाखालूनं जाताना सुवासाची जी मखमली पखरण होळे. उन्हाची आग चहकडे पेटलेली असलाना बाभळी–कडुलिंबाच्या सावलील जो थंडावा जाणवतो; हे सगळ पंचेद्रियांनी अनुभवायला हवं. तेव्हा अनुभव परिपूर्ण होतो. ती माहिळी संपूर्ण असते. ही प्रक्रिया केवळ मेंदूसाठी नाही, तर मनासाठीही आवश्यक आहे. कार्व्हर, जगदीशचंद्र बसु, डॉ. जैन गुडाळ यांनी निसर्गाशी दोस्ती करुन ही साधना केली.

× × × × ×